

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова Допомоги як вид соціального забезпечення за законодавством України. Монографія. – Київ: ФОП Маслаков, 2018. – 252 с.
2. Буяшенко В. В. Соціальна допомога в контексті повсякденності Гуманітарний вісник ЗДІА випуск 39. 2009. С.161-173.
3. Держбюджет 2023: якими будуть прожитковий мінімум і мінімальна зарплата? URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/213986_derzhbyudzhets-2023-yakimi-budut-prozhitkoviy-mnimum--mnmalna-zarplata (дата звернення 11.11.2022)
4. На соціальну сферу наступного року витратять 444,13 млрд. грн. URL: <https://social.com.ua/soczzahyst/na-soczialnu-sferu-nastupnogo-roku-vytratyat-44413-mlrd-grn/> (дата звернення 10.11.2022)
5. Сіньова Л. М. Соціальні допомоги в умовах євроінтеграції України // Теорія та практика адаптації законодавства України до законодавства ЄС: матеріали міжнародного науково-практичного круглого столу, 06 червня 2017 р., м. Київ / за ред. проф. Р.С. Мельника, відпов. ред. к.ю.н. Л.Ю. Малюга – Єреван : Видавництво Eurasian Social Science Association, 2017. – 104 с.

Катерина Солодан,

доктор філософії, асистент кафедри публічного права.

Юридичний факультет.

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича

(м. Чернівці, Україна)

k.solodan@chnu.edu.ua

ORCID 0000-0002-2872-5332

Scopus ID H-3043-2018

ГЛОБАЛЬНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Глобальна цифровізація та розвиток електронної комерції ставить уряди більшості держав перед викликами, спричиненими необхідністю приведення систем оподаткування у відповідність до нових реалій ведення підприємницької діяльності, що отримали можливості уникнення від оподаткування та розмивання податкової бази, адже отримують прибутки в тих юрисдикціях, де не мають фізичної присутності.

Робота над вирішенням зазначених проблем активно ведеться міжнародними організаціями. В цьому контексті необхідно звернути увагу на План дій BEPS (*Base erosion and profit shifting*) [1], розроблений в межах Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Його метою є гарантування оподаткування прибутку в тих юрисдикціях, де він створюється, через вдосконалення податкового законодавства на національному та міжнародному рівнях [4]. План передбачає 15 дій, 4 з яких є обов'язковими для країн, що приєдналися: протидія податковим зловживанням, пов'язаним з використанням спеціальних режимів оподаткування, у контексті підвищення прозорості; протидія зловживанням із застосуванням конвенцій про уникнення подвійного оподаткування; перегляд вимог до підготовки документів з трансфертного ціноутворення та Звіту по країнах; удосконалення механізмів вирішення спорів щодо застосування договорів про уникнення подвійного оподаткування між країнами [1; 5].

Можна звернути увагу на так званий проект BEPS 2.0, де, серед іншого, обговорюється можливість запровадження єдиного мінімального глобального податку для суб'єктів цифрової економіки на рівні 15%. Зазначимо, що більше 100 держав вже підписали заяву щодо необхідності запровадження цього податку, проте робота щодо формулювання цієї

конвенції, щодо її впровадження все ще ведеться. Тому, на нашу думку, держави в перспективі дійдуть консенсусу щодо багатосторонньої угоди з цього питання. ОЕСР було винесено на публічне обговорення так званий проект «BEPS 2.0» (*“Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy”*) у 2020 році. Документ включає питання розподілу податкових прав між юрисдикціями та розглядає різні пропозиції щодо нових правил розподілу прибутку та взаємозв'язку, а також розробку узгодженого набору правил для усунення поточних ризиків структур, які розглядаються як можливість транснаціональних підприємств перекласти прибуток на юрисдикції, де вони не підлягають оподаткуванню або дуже низькому оподаткуванню [2]. Пропозиція полягає в тому, що частина залишкового прибутку транснаціональних компаній (який, ймовірно, генерується капіталом, функціями управління ризиками та / або інтелектуальною власністю) повинна оподатковуватися в юрисдикції, де продукується дохід. Податкові права цих підприємств пов'язуються із джерелами їх доходу, які не повинні залежати від фізичної присутності в юрисдикції [3]. Такі пропозиції цілком відповідають вимогам часу, оскільки багато юрисдикцій розуміють необхідність зміни підходу до оподаткування цифрової економіки через невідповідність правил фізичної присутності новим реаліям підприємницької діяльності [5].

8 жовтня 2021 року досягнуто знакової угоди щодо двокомпонентного рішення – це угоди (заява), для вирішення податкових проблем, пов'язаних із цифровізацією економіки, до якої приєдналися 137 членів Всеосяжної рамкової програми ОЕСР і Великої двадцятки з BEPS. Україна, зокрема, є однією із держав, що підписали вказану угоду. Заява разом із Детальним планом впровадження, заснованим на дуже амбітних політичних термінах, започаткувала інтенсивний період роботи над Інклюзивною структурою.

Зараз розробка двокомпонентного рішення досягла значного прогресу. Наприклад, правила другого компонента разом із Типовими правилами для впровадження були оприлюднені в грудні 2021 року, а відповідний коментар опубліковано в березні 2022 року. Робота над структурою впровадження правил другого компоненту триває повним ходом після громадських консультацій і зараз створення Правил щодо оподаткування все ще триває [3].

Імплементація правил, передбачених Компонентами 1 і 2 проекту BEPS 2.0 відіграє ключове значення не лише для України, а й для всіх держав-учасниць угоди, зважаючи на зростаючу актуальність проблем оподаткування транснаціональних компаній в епоху цифрової економіки і необхідність боротьби із уникненням оподаткування та подвійним оподаткуванням суб'єктів інноваційної діяльності.

Таким чином, розвиток цифрової економіки ставить держави перед необхідністю запровадження глобальної системи оподаткування суб'єктів електронної комерції для забезпечення належного оподаткування вказаних суб'єктів в юрисдикціях, де вони отримують прибуток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. BEPS Actions. OECD. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/>
2. OECD releases BEPS 2.0 Pillar One Blueprint and invites public comments. URL: https://www.ey.com/en_gl/tax-alerts/oecd-releases-beps-2-0-pillar-one-blueprint-and-invites-public-comments
3. The OECD Pillar 1 and 2 Blueprints. URL: <https://home.kpmg/uk/en/home/insights/2020/10/the-oecd-pillar-1-and-2-blueprints-on-a-page.html>
4. Мінфін розробив дорожню карту реалізації Плану дій BEPS. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/249982923>
5. Солодан К.В. Правове регулювання оподаткування IT-діяльності: порівняльно-правове дослідження: дис. д-ра філософії: 081. Чернівці, 2022. 242 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4674/%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%A1%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%BD%20%D0%9A.%20pdfa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>